

Befolkningsstatistik 2015

BE0101

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	4
A.11	Statistikanvändning	5
A.12	Uppläggning och genomförande	5
A.13	Internationell rapportering	6
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	7
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning	7
B.1	Innehåll	7
1.1	Statistiska målstorheter	7
1.1.1	Objekt och population	8
1.1.2	Variabler	10
1.1.3	Statistiska mått	14
1.1.4	Redovisningsgrupper	16
1.1.5	Referenstider	17
1.2	Fullständighet	17
B.2	Tillförlitlighet	17
2.1	Tillförlitlighet totalt	17
2.2	Osäkerhetskällor	18
2.2.1	Urval	18
2.2.2	Ramtäckning	18
2.2.3	Mätning	21
2.2.4	Svarsbortfall	23
2.2.5	Bearbetning	23
2.2.6	Modellantaganden	24
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	26

B.3	Aktualitet	26
3.1	Frekvens	26
3.2	Framställningstid.....	26
3.3	Punktlighet	26
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet.....	26
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	26
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	31
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	31
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	31
5.1	Spridningsformer.....	31
5.2	Presentation	31
5.3	Dokumentation.....	32
5.4	Tillgång till primärmaterial	32
5.5	Upplysningstjänster.....	32

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Befolkning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens storlek och förändringar, befolkningens sammansättning samt invandring och asylsökande.

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: BV/BE, 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Tomas Johansson
Telefon: 019-17 64 26
Telefax: --
E-post: befolkning@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: BV/BE, 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Tomas Johansson
Telefon: 019-17 64 26
Telefax: --
E-post: befolkning@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

För statistikprodukten Befolkningsstatistik föreligger inte uppgiftsskyldighet (för uppgiftslämnare). Statistiken baseras på Skatteverkets folkbokföringsregister där alla som uppfyller reglerna i Folkbokföringslagen (1991:481) ska registreras.

Befolkningsstatistiken består av tre delar; (i) befolkningsstatistik, såväl storlek, förändring som sammansättning, (ii) asylsökande personer samt (iii) hushållsstatistik. Den första och tredje delen baseras på uppgifter i registersystemet RTB (Registret över totalbefolkningen), som i sin tur bygger på administrativa register. Skatteverket levererar uppgifter från folkbokföringen och på SCB lagras uppgifterna efter vissa kontroller och rättningar i RTB. Den andra delen baserar sig på registret över asylsökande som bygger på administrativa uppgifter från Migrationsverket.

Skyldighet att lämna uppgifter till folkbokföringen regleras i folkbokföringslagen, SFS 1991:481, och enligt förordningen om den officiella statistiken, SFS 2001:100, ska Skatteverket och Migrationsverket lämna de uppgifter som behövs för Befolkningsstatistiken till SCB.

Följande lagar och förordningar reglerar individens skyldighet att anmäla uppgifter till folkbokföringen samt Skatteverkets rätt och skyldighet att behandla folkbokföringsuppgifter; Folkbokföringslag (1991:481), Folkbokföringsförordning (1991:749), Lag (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet, Förordning (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet samt Förordning (2007:762) med instruktion för Statistiska centralbyrån.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Ibland efterfrågas statistik över etniskt ursprung. Detta ingår inte i Befolkningsstatistiken då personuppgiftslagen enligt 13§ förbjuder behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung.

A.8 Gallringsföreskrifter

RTB gallras inte, utan långtidsarkiveras i enlighet med Riksarkivets bevarandebeslut RA-MS 2007:64. I nuläget är årgångarna 1968–1997 långtidsarkiverade hos Riksarkivet. Vissa register över befolkningsförändringar finns från och med 1961. Antalsuppgifter om asylsökande finns tillgängliga från 2001 och framåt.

A.9 EU-reglering

Internationella rekommendationer finns för migrationsstatistiken. Förordningen kring statistik om migration och internationellt skydd, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007, antogs av EU-rådet den 12 juni 2007. Förordningen gäller från 1 januari 2008.

En förordning kring Folk- och bostadsräkning beslutades den 9 juli 2008, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 763/2008. Förordningen innebar att en folk- och bostadsräkning, enligt EU:s specifikationer, skulle ske under 2011.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1260/2013, antogs av EU-rådet den 20 november 2013, har inrättat en gemensam rättslig ram för utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik om befolkning och demografiska händelser.

Befolkningsstatistiken deltar i fem arbetsgrupper;

- Working Group on Population Statistics
- Working Group on Migration Statistics (ingår ofta i gruppen ovan)
- Working group on Census
- Joint UNECE/Eurostat Work Session on Migration Statistics
- Joint UNECE/Eurostat Group of Experts on Population and Housing Censuses.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska belysa folkmängdens storlek och förändringar, befolkningens sammansättning, invandring, asylsökande samt hushållens antal och sammansättning. Statistiken innehåller följande grundläggande demografiska variabler; levande födda, avlidna, invandrade, utvandrade, folkökning samt folkmängd. Statistiken innefattar även medborgarskapsbyten, civilståndsändringar, uppgifter om dödfödda, inrikes flyttningar, asylsökanden och hushållens storlek och sammansättning. Statistiken redovisas bl.a. efter bakgrundsvariablerna kön, ålder, födelseår, civilstånd, födelse-land, medborgarskapsland, in/utflyttningsland, invandringsår, boendelän samt boendekommun. Hushållsstatistiken redovisas bl.a. efter hushållstyp, hushållsställning, hushållsstorlek och personens bakgrund. Statistiken ger grundläggande information om Sveriges befolkning, hushåll och om asylsökande personer.

Tabellverket som senare kom att bli SCB bildades redan 1749. Befolkningsstatistik finns i princip sedan dess, om än inte i lika stor omfattning som idag. I början av 1900-talet beslutade man sig för att revidera statistiken från 1700- och 1800-talet. Den kanske viktigaste korrigeringen av den tidiga Befolkningsstatistiken var den korrigering av folkmängden för åren 1750–1810 som Gustav Sundbärg gjorde i början av 1900-talet¹. Korrigeringar gjordes också vad gäller statistik över kön, ålder och familjeställning som ofta saknades.

Stora delar av folkbokföringen datoriserades 1967 och med folkbokföringens register som grund inrättade SCB påföljande år ett registersystem som fick namnet RTB (Registret över totalbefolkningen). RTB omfattar information om befolkningen och dess förändringar och speglar innehållet i folkbokföringens register.

RTB-register finns tillgängliga för varje år från 1968 och framåt. Några register över befolkningsförändringar finns redan från 1961 och framåt. Från och med 1968 började man successivt att använda RTB-register för framställandet av Befolkningsstatistik från SCB. Innan dess baseras uppgifterna bl.a. på de

¹ För mer information, se *Urval Skriftserie utgiven av statistiska centralbyrån nummer 3, Bevolkerungsstatistik Schwedens 1750-1900* (SCB 1970).

summariska folkmängdsredogörelserna som pastorsämbetena sände till SCB. Från och med årsskiftet 1973/74 baseras all befolkningsstatistik från SCB på RTB. Antalsuppgifter om asylsökanden finns från 2001 och framåt. SCB övertog vid den tidpunkten statistikansvaret från Migrationsverket.

Sverige har, som EU-medlemsland, skyldighet att genomföra en folk- och bostadsräkning avseende år 2011. Tidigare folk- och bostadsräkningar i Sverige har genomförts som enkätundersökningar, och den senaste avsåg år 1990. I Sverige har det beslutats att övergå till en helt registerbaserad ansats. För att möjliggöra detta påbörjade Lantmäteriet under 2008 arbetet att skapa det så kallade Lägenhetsregistret och under 2010 inledde Skatteverket arbetet att folkbokföra personer boende i flerbostadshus på lägenheten. Personer boende i småhus är sedan tidigare redan folkbokförda på en unik bostad. Genom att detta skett kan personer och bostäder kopplas ihop och bilda hushåll.

Arbetet som genomförts inför en registerbaserad folk- och bostadsräkning har medfört att totalräknad hushållsstatistik kan produceras löpande. SCB:s första publicering av löpande hushållsstatistik skedde den 3 december 2013 och avsåg förhållandet 2012-12-31. Under 2014 publicerades sedermera även registerbaserad hushållsstatistik för 2011.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av många olika användare inom skilda delar av samhället. Allmänheten ska få en översiktlig beskrivning av befolkningsutvecklingen. Planerande myndigheter ska ha tillgång till väl avpassade planeringsunderlag. Inom den gruppen är kommuner, länsstyrelser och landsting de främsta användarna av Befolkningsstatistik. Statistiken används bl.a. vid beräkning av kommunalekonomisk utjämning för kommuner och landsting, som underlag vid planering av barnomsorg, skolor, äldreomsorg, bostadsbyggande samt för befolkningsprognoser. Andra användare av Befolkningsstatistik som planeringsunderlag för regional dimensionering är t.ex. Polisen, Skatteverket, hovrätter och försäkringskassor.

Befolkningsstatistiken används även för forskning och planering inom t.ex. Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Konjunkturinstitutet, Skolverket, departement och statliga utredningar. Inom näringslivet används statistiken som underlag för beräkningar av marknadspotentialer och marknadsandelar. Inom den medicinska forskningen används uppgifterna ofta som förklaringsvariabler i modeller. Många statistikområden vid SCB använder Befolkningsstatistik som underlag.

Användarna representeras bl.a. av *användarrådet för befolkning, demografi och utbildning*. Deltagande organisationer i rådet är Utbildningsdepartementet, Finansdepartementet, Socialdepartementet, Skolverket, Universitetskanslerämbetet, Arbetsförmedlingen, Barnombudsmannen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Institutet för social forskning (SOFI) samt Stockholms universitet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Befolkningsstatistiken skapas genom att data samlas in från Skatteverkets administrativa folkbokföringsuppgifter som bearbetas till statistikregistret RTB hos SCB. Utifrån statistikregistren skapas sedan Befolkningsstatistiken. Statisti-

ken har tre beståndsdelar; (i) befolkningsstatistik, såväl storlek, förändring som sammansättning, (ii) asylsökande personer och (iii) hushållsstatistik. Statistikregistren bildar registersystemet RTB (Registret över totalbefolkningen) samt registret över asylsökande.

RTB får fem gånger i veckan (morgonen efter varje vardag) aviseringar från folkbokföringen via Navet, som är Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till andra myndigheter. Indata kontrolleras och läggs in i RTB-systemet. Varje månad framställs utdata i form av ett antal register. Grunden för uppgifterna är de registreringar av födselar, dödsfall, flyttningar, civilståndsåändringar och medborgarskapsändringar som skattekontoren gör i folkbokföringsdatabasen. Uppgifterna i RTB avser den folkbokförda befolkningen. De begrepp och definitioner som används inom folkbokföringen gäller även för RTB.

Antalsuppgifter om asylsökande lämnas av Migrationsverket en gång per år. Uppgifter om grund för bosättning på personnivå levereras två gånger per år.

A.13 Internationell rapportering

Befolkningsstatistiken levererar fyra gånger om året statistik, och i de flesta fall omfattande metadata, till EU:s statistikorganisation Eurostat. Dessa leveranser är främst reglerade i EU-förordningarna 862/2007 och 1260/2013.

- 1) *DEMOBAL (DEMOgraphic BALance data collection)*: Leverans ska ske senast 30 juni och avser demografisk utveckling föregående år på riksnivå.
- 2) *URESPOP (Usually RESident POPulation data collection)*: Leverans ska ske senast 31 augusti och avser den stadigvarande befolkningen i riket. Den stadigvarande befolkningen skiljer sig något från den folkbokförda befolkningen vilken den svenska befolkningsstatistiken baseras på. Exempelvis ska personer som söker asyl i Sverige ingå i den stadigvarande befolkningen. Statistiken används för *Qualified Majority Voting* i EU.
- 3) *NOWCAST (NOWCAST demographic data collection)*: Leverans ska ske senast 30 november och avser senast tillgängliga månadsstatistik på riksnivå över födda, döda och migrationer.
- 4) *UNIDEMO (UNIfied DEMOgraphic data collection)*: Leverans ska ske senast 31 december och avser bland annat befolkningsstatistik på regional nivå.

Till Eurostat sänds de statistiska uppgifterna via leveransverktyget eDAMIS (eWA eller eWP) och metadata levereras via webbverktyget European Statistical System Metadata Handler (ESS-MH).

Utöver dessa rapporteringar svarar befolkningsenheten på de tillfälliga förfrågningar som kommer från EU, FN eller andra organisationer. Förfrågningarna handlar dels om statistikuppgifter och dels om kvalitetsdeklarationer m.m.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Arbetet med att förbättra statistikens innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, jämförbarhet och sam användbarhet samt tillgänglighet och förståelighet fortlöper genom ett produktnära utvecklingsarbete. Detta arbete initieras, planeras och följs upp inom Befolkningsstatistikens arbetsgrupp.

I slutet av 2015 började Migrationsverket leverera asylsökande varje månad till SCB. Under 2016 avser befolkningsstatistiken att publicera preliminär statistik över antalet asylsökande varje månad.

Cirka tre procent av befolkningen är inte folkbokförd på fastighet och lägenhet. Dessa ingår i dagsläget inte i hushållsstatistiken och medför en undertäckning av hushållen. Under 2016 avser SCB implementera en modell för att gruppera dessa personer i hushåll. Denna metod planerar SCB att använda på redan publicerad statistik för åren 2011 – 2015 vilket därmed innebär att redan publicerad statistik kommer att revideras. För hushåll som innehåller personer som är folkbokförda på lägenhet kommer metodförändringen inte att medföra någon skillnad. Det totala antalet hushåll kommer dock att öka till följd av metodförändringen.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Målstorheterna är främst av tre slag när det gäller befolkningen:

- Folkmängdsuppgifter avseende situationen den 31 dec 2015. Antal personer efter ålder, kön, civilstånd, medborgarskap, födelseland, län, kommun, hushållstyp, hushållsstorlek, hushållsställning m.m.

- Antal demografiska händelser under år 2015. Det avser bl.a. antal födslar, dödsfall, flyttningar, civilståndsförändringar, medborgarskapsförändringar m.m.
- Olika demografiska mått som medellivslängd, summerad fruktsamhet, dödsrisker m.m.

För asylsökanden redovisas antalsuppgifter efter medborgarskapsland, kön och ålder.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsobjekt för Befolkningsstatistiken är personer. Målpopulationen för 2015 års Befolkningsstatistik (den del som gäller befolkningen) utgörs av de personer som enligt lagar, förordningar och andra regler som gäller för folkbokföringen borde ha varit folkbokförda i Sverige någon gång under 2015.

Asylsökande utgörs av individer som under referenstidpunkten sökt asyl i Sverige och registrerats i Migrationsverkets Centrala utlänningsdatabas. De individer som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd någon gång under de fyra närmast föregående åren, individer med ansökningsskälet förlängning av asylärende samt de individer som söker asyl på svensk ambassad i ett annat land ingår ej i statistiken över asylsökande.

För hushållsstatistiken är hushåll enligt folkbokföringen, s.k. bostadshushåll, undersökningsobjekt. Målpopulationen är alla Sveriges hushåll, med personer folkbokförda i landet per 31 december 2015.

Folkbokföringen – huvudregel

En person är folkbokförd på den fastighet och lägenhet där denne är bosatt. Enligt huvudregeln i folkbokföringsförordningen ska en person anses vara bosatt på den fastighet där denne regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. En person som är bosatt på en fastighet med mer än en lägenhet ska även folkbokföras på lägenhet. Om tveksamhet råder ska stor hänsyn tas till var personen har sitt arbete eller sin familj. Ett nyfött barn, som fötts i Sverige, folkbokförs i den kommun (församling till och med 31 december 2015) i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten, folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare. Ett nyfött barn, som föds utomlands kan också bli folkbokförd i Sverige om vissa villkor är uppfyllda.

Undantag från huvudregeln

Från huvudregeln finns vissa viktiga undantag som kan delas in i tre grupper:

- 1) Personer som är folkbokförda men som inte bor i Sverige
- 2) Personer som bor i Sverige men som inte är folkbokförda
- 3) Personer som är folkbokförda på en annan fastighet än den de bor på

Personer i grupp 1) ingår i RTB medan personer i grupp 2) inte gör det. Personer i grupp 3) ingår i RTB men kan vid en regional uppdelning komma att ingå i ett annat regionalt område än det de bor i.

1) Personer som är folkbokförda men som inte bor i Sverige

Personer som är anställda utomlands i statens tjänst, huvudsakligen UD- och SIDA-anställda, folkbokförs i Sverige. Detta gäller även familjemedlemmar och svensk betjäning. Personerna fortsätter att vara folkbokförda i den kommun varifrån utflyttningen skett. Regeln gäller inte personer som är anställda utomlands av internationella organisationer, t.ex. FN eller EU.

Svenska missionärer och präster som är anställda utomlands och deras medföljande familj får vara folkbokförda i Sverige. Vidare fortsätter folkbokförda personer att vara folkbokförda efter utlandsflytt om vistelsen är avsedd att vara mindre än ett år. I de fall det vid utflyttningen är oklart om vistelsen utomlands kommer att vara mer eller mindre än ett år kan man vara folkbokförd i Sverige upp till ett år efter utflyttningen. Man blir då folkbokförd på den fastighet och i den kommun där man fortfarande disponerar bostad eller, om ändrade förhållanden föranleder det, endast i kommunen.

2) Personer som bor i Sverige men som inte är folkbokförda

Personer som vid inflyttningen till Sverige har för avsikt att vistas här kortare tid än ett år folkbokförs inte. Utmordiska medborgare måste ha uppehållstillstånd för att bli folkbokförda. För EU-medborgare krävs dock enbart uppehållsrätt. Utländska medborgare som tillhör utländsk beskickning eller konsulat och dess betjäning folkbokförs inte i Sverige. Personer i nämnda kategorier ingår alltså inte i RTB-registren.

3) Personer som är folkbokförda på en annan fastighet än den där de bor

Den s.k. familjeregeln innebär att om en person pga. sina arbetsförhållanden inte bor tillsammans med sin familj så ska denne ändå vara folkbokförd hos sin familj så länge familjegemenskapen kvarstår.

Om man har ett tidsbegränsat tillfälligt arbete på annan ort så ska man vara folkbokförd där man har sin egentliga hemvist.

Studierande kan vara folkbokförda antingen på hemorten eller på studieorten beroende bl.a. på studietidens längd, egen ålder, civilstånd m.m. Studierande på postgymnasial nivå folkbokförs normalt på studieorten.

Regeln om ej regelmässig vila på viss fastighet tillämpas för bl.a. handelsresanden, resemonter och sjömän. Dessa folkbokförs där de anses ha sin egentliga hemvist.

Personer som vårdas på hem för äldre har valfrihet att vara folkbokförda antingen i hemkommunen på den gamla hemfastigheten alternativt endast i kommunen eller i kommunen där vårdhemmet är beläget.

Personer som av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier på annat sätt, får vid flyttning medges att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten (kvarskrivning). Detta kan endast ske efter ansökan från den enskilde. Kvarskrivning få medges för högst tre år i taget.

Intagning på sjukhus, vårdinrättning eller kriminalvårdsanstalt ska inte medföra ändring av folkbokföringen.

Folkbokföring på lägenhet

Tidigare var en person folkbokförd på en fastighet, vilket innebar att personer boende på en fastighet med endast en lägenhet kunde via folkbokföringen kopplas ihop till bl.a. hushåll. Detta var dock inte möjligt för personer som var folkbokförda på en fastighet med mer än en lägenhet. Nu är folkbokföringen, för personer folkbokförda i en fastighet med mer än en lägenhet, kompletterad med personens lägenhetsnummer. Detta innebär att alla personer, oavsett om personen är folkbokförd på en fastighet med en eller flera lägenheter, har en unik identitet på sitt folkbokförda boende. Kompletteringen av folkbokföringen medför därmed att

alla personer kan klassificeras in i hushåll och dessa folkbokföringshushåll används som en skattning för bostadshushåll.

1.1.2 Variabler

Nedan redovisas ett urval av de variabler som används i Befolkningsstatistiken. Ytterligare variabler finns redovisade i dokumentationen av registret över totalbefolkningen (RTB).

Variabler	Beskrivning
Asylsökande	Asylsökande utgörs av individer som under referenstidpunkten sökt asyl i Sverige och registrerats i Migrationsverkets Centrala utlänningsdatabas. De individer som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd någon gång under de fyra närmast föregående åren, individer med ansökningsskålet förlängning av asylärende samt de individer som söker asyl på svensk ambassad i ett annat land ingår ej i statistiken över asylsökande. Personen är inte folkbokförd och ingår därför inte i officiell Befolkningsstatistik som baseras på registret över totalbefolkningen.
Civilstånd	Uppgifter redovisas dels om tillståndet den 31/12 2015 och dels om förändringar i civilståndet som skett under 2015. En persons civilstånd kan vara ogift, gift, skild, änka/änkling, registrerad partner, separerad partner samt efterlevande partner.
Distrikt	Distrikt är en ny geografisk indelning av Sverige som utgörs av 2 523 områden som införs i folkbokföringsdatabasen den 1 januari 2016 då folkbokföring inte längre sker i församling. Distriktsindelningen utgår från en justerad version av den församlingsindelning som gällde den 31 december 1999. Distriktsindelningen är stabil såtillvida att den inte kommer att ändras i framtiden. Distriktsgränserna behöver inte följa vare sig fastighets- eller kommungränser.
Döda	Dödsfall registreras där den döde var folkbokförd. Enbart personer som var folkbokförda vid dödsfallet ingår i statistiken.
Dödfödd	Med dödfött barn avsågs fram till 1 juli 2008 nyfödd som avlidit efter utgången av tjugoåttonde havandeskapsveckan (eller, vid ovisshet om tiden, är minst 35 cm lång). Från och med 1 juli 2008 avses nyfödd som avlidit efter utgången av tjugoundra havandeskapsveckan (eller, vid ovisshet om tiden, är minst 25 cm lång).
EU25	EU25 refererar till de 25 länder som före den 1 januari 2007 var med i den Europeiska unionen. Dessa länder är Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Fortsättning

Variabler	Beskrivning
EU27	EU27 refererar till de 27 länder som var med i den Europeiska unionen 1 januari 2007. Dessa länder är Belgien, Bulgarien , Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien , Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.
EU28	EU28 refererar till de 28 länder som var med i den Europeiska unionen den 1 juli 2013. Dessa länder är Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien , Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.
Flyttning	Vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med den faktiska flyttningsdagen om flyttningen har anmälts inom en vecka. Om en flyttningsanmälan inte kommer in i tid gäller den nya folkbokföringen från den dag då anmälan kom in till någon av de myndigheter som är behöriga att ta emot anmälan. Se avsnitt 4.1 <i>Jämförbarhet över tiden</i> för ytterligare information.
Folkbokföringsfastighet	Bestäms av folkbokföringens huvudregel, att man ska vara folkbokförd på den fastighet där man regelmässigt vistas. En person som är bosatt på en fastighet med mer än en lägenhet ska även folkbokföras på lägenhet. Nyfött barn folkbokförs i den kommun (från och med 1/1 2016), i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare.
Födelseland	Födelseland anger det land där personen är född. Födelselandets benämning hänförs till förhållandena vid födelsetidpunkten. Politiska och geografiska förändringar kan i efterhand ändra födelselandet om humanitära skäl åberopas vid ansökan om förändring. Fram till år 1947 räknades alla personer som fötts i utlandet som utrikes födda. Sedan 1947 registreras inte barn som fötts utomlands som utrikes födda om modern vid barnets födelse var folkbokförd i Sverige.

fortsättning

Variabler	Beskrivning
Födelselän	Personer födda i Kristianstads län och Malmöhus län redovisas som födda i Skåne län och personer födda i Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län samt Skaraborgs län som födda i Västra Götalands län. Personer födda i Heby kommun före 2007 redovisas som födda i Uppsala län. I övrigt har inte uppgiften om födelselän ändrats pga. indelningsändringar som skett efter personens födelse. Vissa personer med födelseland Sverige saknar uppgift om födelselän. Det rör sig främst om barn till asylsökande.
Grund för bosättning	Uppgiften baseras på Migrationsverkets uppgifter över beslut om uppehållstillstånd i Sverige.
Hushåll	Ett hushåll (s.k. bostadshushåll) utgörs av samtliga personer som är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet.
Hushållstyp	Hushållstyp anger hushållets sammansättning. Variabeln delas in i hushållstyperna <i>Ensamstående (inklusive ensamboende)</i> , <i>Sammanboende</i> och <i>Övriga hushåll</i> , alla med eller utan barn.
Hushållsstorlek	Med hushållsstorlek avses antal personer som tillhör ett hushåll.
Hushållsställning	Hushållsställningen anger individens relation till övriga personer i hushållet. För en person som bor ensam är hushållsställningen <i>Ensamboende</i> .
Invandring	För att bli registrerad som invandrare ska man ha för avsikt att stanna i Sverige i minst ett år. Enbart personer som folkbokförs räknas som invandrare.
Invandringsår	Invandringsåret definieras som det år invandringen registrerats vid Skatteverkets personregister (tidpunkt för folkbokföringen). Invandringsåret avser alltid den senast registrerade invandringen. Personer som invandrat före 1968 saknar uppgift om invandringsår.
Kommun	Enligt indelningen den 1 januari 2016 består Sverige av 290 kommuner. Kommunindelningen redovisas på SCB:s webbplats, www.scb.se/regionalt .
Levande födda	Med levande fött barn avses nyfödd som efter födelsen andats eller visat andra tecken på liv såsom hjärtslag, pulseringar i navelsträngen eller tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen. Födda avser levande födda om inget annat anges. Ett nyfött barn, som fötts i Sverige, folkbokförs i den kommun i vilken modern var folkbokförd vid nedkomsten. Om modern inte var folkbokförd vid nedkomsten, folkbokförs barnet endast om fadern var folkbokförd och vårdnadshavare.
Län	Enligt indelningen den 1 januari 2016 består Sverige av 21 län. Länsindelningen redovisas på SCB:s webbplats, www.scb.se/regionalt .

fortsättning

Variabler	Beskrivning
Medborgarskap	Som medborgarskapsland redovisas det land man är medborgare i. Medborgarskap ska i princip avse nu existerande självständig statsbildning. Besittningar, kolonier samt mandat- och förvaltarskapsområden hänförs till moderlandet. Om en person har fler medborgarskap prioriteras ett av dessa som sedan används i SCB:s register. Prioriteringen överensstämmer med den som Försäkringskassan använder och i korthet prioriteras Sverige, statslös, under utredning och okänt medborgarskap först.
Naturalisering	För att bli svensk medborgare genom naturalisering, dvs. genom ansökan eller anmälan, krävs i princip att man har fyllt 18 år, har ett uppehållstillstånd/uppehållsrätt (gäller dock inte för medborgare i de nordiska länderna) samt har bott i Sverige i fem år (statslösa och flyktingar fyra år, nordiska medborgare två år). Barn under 18 år blir i regel svenska medborgare samtidigt som föräldrarna.
Partnerskap	Mellan den 1 januari 1995 och de 30 april 2009 gällde lagen om partnerskap. Den 1 maj 2009 trädde en könsneutral äktenskapslag i kraft som upphävde partnerskapslagen. Sedan dess är det inte längre möjligt att ingå partnerskap i Sverige. Personer som är registrerade partners kan, om de vill, genom en anmälan till Skatteverket omvandla sitt partnerskap till äktenskap.
Personer med utländsk bakgrund	Avser personer som är utrikes födda eller födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Definition av begreppet finns redovisad i <i>Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik (MIS 2002:3)</i> . Då uppgift om förälders födelseland saknas gäller följande: - För person född i Sverige antas förälder vara inrikes född - För utrikes född person antas förälder vara utrikes född
Sambo	En person som bor med någon av motsatt kön under äktenskapsliknande förhållanden utan att vara gift med denna person. I hushållsstatistiken skapas sambopar enligt en modell. Se även 2.2.6 Modellantaganden.
Sammanboende	En sammanfattande benämning som omfattar både sambor och gifta som bor tillsammans. Definition av begreppet finns redovisad i <i>Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik (MIS 1999:1)</i> .
Spädbarnsdödlighet	Med spädbarnsdödlighet avses dödsfall som inträffar före ett års ålder.
Utländska medborgare	Personer med annat än svenskt medborgarskap.
Utrikes födda	Personer som har ett annat födelseland än Sverige.

fortsättning

Variabler	Beskrivning
Utvandring	För att bli registrerad som utvandrare ska man ha för avsikt att bosätta sig utomlands under minst ett år. Enbart personer som anmäler detta till folkbokföringen räknas som utvandrare. Vid utflyttning till ett annat nordiskt land gäller folkbokföringsreglerna i det land man flyttar till. Det kan innebära att personen blir registrerad som utvandrare trots att personen inte har för avsikt att bosätta sig utomlands i minst ett år, om reglerna är sådana i inflyttningslandet.
Ålder	Två åldersbegrepp används inom Befolkningsstatistiken: 1) ålder vid årets slut, dvs. ålder den 31 december respektive år 2) ålder vid tidpunkt för händelse.
Återinvandring/återutvandring	Med <i>återinvandring</i> avses att man kommer tillbaka till Sverige efter att ha varit utvandrad. Med <i>återutvandring</i> menas att man invandrat och sedan lämnat Sverige igen.
Övriga Hushåll	Hushåll där minst en person saknar relationer till någon i hushållet. Hushåll som inte kan klassas som <i>Ensamstående</i> eller <i>Sammanboende</i> räknas som övriga hushåll.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är framför allt summor och kvoter, men det förekommer även viss redovisning av t.ex. medianer. Kvoter redovisas bl.a. annat i form av medelvärden och andelar. Vissa demografiska mått redovisas per 1 000 invånare. Nedan återges några av de demografiska mått som används:

Allmänna dödstalet: Kvot mellan antalet dödsfall under en period och medelfolkmängden.

Allmänna födelsetalet: Kvot mellan antalet födda under en period och medelfolkmängden.

Dödsrisker: Vid framställning av livslängdstabellerna har följande formel använts för beräkning av de observerade dödsriskerna:

$$q_x^t = \frac{D_x^t}{M_x^t + d_x^t}$$

D_x är antalet dödsfall bland x-åringar under perioden t,

M_x är risktiden (medelfolkmängden) i åldern x år under perioden t

och d_x är det antal döda x-åringar vilka under perioden t avlidit efter sin födelsedag.

För 0-åringar har dödsrisken bestämts enligt:

$$q_0^t = \frac{D_0^t}{F^t}$$

där F är antalet levande födda under perioden t .

I åldrarna 95 år och däröver har, de i livslängdstabellerna använda, dödsriskerna beräknats genom utjämnning av observerade risker. Från slutet av 1980-talet användes en utjämningsmetod som utjämnade dödsriskerna från 91 år och däröver (Martinelle, S (1987): *A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality*, R&D Report, Statistics Sweden). Eftersom metoden över tiden visade sig underskatta dödsriskerna i de högsta åldrarna har utjämningsmetoden reviderats. Den reviderade utjämningsmodellen används från och med 2012.

Flyttningsöverskott: Differensen mellan in- och utflyttningar under perioden. För riket är flyttningsöverskott och invandringsöverskott samma sak eftersom statistik på riksnivå inte berörs av inrikes omflyttningar. Flyttningsöverskottet kan vara positivt eller negativt.

Folkökning: Folkökningen definieras som skillnaden mellan folkmängden vid årets början och årets slut. Händelser (födslar, dödsfall, flyttningar) som skett före 2015, men som rapporterats under året, påverkar folkmängden för 2015 men redovisas inte som händelser under 2015. Detta medför att folkökningen ofta inte är det samma som summan av födelseöverskott och flyttningsöverskott.

Formeln för folkökningen är:

$$\text{Folkökning}_t = P_t - P_{t-1}$$

P_t är folkmängden den 31/12 år t

P_{t-1} är folkmängden den 31/12 år $t-1$

Födelseöverskott: Kallas även naturlig folkökning. Födelseöverskottet beräknas som antalet födda under perioden minus antalet döda under perioden. Födelseöverskottet kan vara positivt eller negativt.

Medelfolkmängd: Medelfolkmängd är genomsnittet av folkmängden i början och i slutet på året. Medelfolkmängd används som riskpopulation vid beräkning av t.ex. dödsrisker. Följande formel används för beräkning av medelfolkmängd:

$$M_t = \frac{P_t + P_{t-1}}{2}$$

P_t är folkmängden den 31/12 år t

P_{t-1} är folkmängden den 31/12 år $t-1$

Summerad fruktsamhet: Summan av de åldersspecifika fruktsamhetstalen. Talet visar hur många barn som en kvinna i genomsnitt skulle föda under sin fruktsamma period (vanligtvis 15 – 49 år) utifrån, den vid tidpunkten för beräkningen, gällande fruktsamheten.

Åldersspecifika dödstal: Antalet avlidna i en viss ålder i relation till medelfolkmängden i denna ålder. Åldersspecifika dödstal för 0-åringar beräknas som antal döda 0-åringar under året i relation till antalet levande födda under året.

Åldersspecifika fruktsamhetstal: Antalet, av kvinnor i en viss ålder, födda barn i relation till medelfolkmängden kvinnor i motsvarande ålder. Åldersspecifika fruktsamhetstal räknas för kvinnor i åldern 15–49 år. Levande födda barn till

kvinnor under 15 år räknas som om de fötts av 15-åringar. Levande födda barn till kvinnor äldre än 49 år räknas som om de fötts av 49-åringar.

Återstående medellivslängd och kvarlevande: Med kvarlevande avses de individer bland 100 000 levande födda som vid aktuella dödsrisker beräknas uppnå åldern x år; de betecknas här l_x . Antalet 0-åringar bestäms till $l_0 = 100\,000$ och kvarlevande vid övriga åldersår beräknas på följande sätt:

$$l_x = l_{x-1}(1 - q_{x-1})$$

Där q_x är dödsrisken och den högsta ålder i hela år som antas kunna uppnås betecknas w .

Den återstående medellivslängden utgörs av det antal år som i genomsnitt återstår att leva för en person i en viss bestämd ålder enligt den, vid tidpunkten för beräkningen, gällande dödligheten. Återstående medellivslängd vid födelsen kallas kortare för medellivslängd. Den återstående medellivslängden beräknas med uttrycket:

$$e_x = \frac{\sum_{i=x}^w L_i}{l_x}$$

Den genomlevda tiden i en ettårs åldersklass beräknas först genom

$$L_x = (l_x + l_{x+1})/2$$

Uttrycket gäller under antagandet att antalet dödsfall i en åldersklass är jämnt fördelat. Under första levnadsåret är detta antagande inte tillämpligt. Då gäller

$$L_0 = a_0 l_0 + (1 - a_0) l_1$$

där a_0 = medelåldern för dem som dött under första levnadsåret.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter ett stort antal redovisningsgrupper. De viktigaste är kön, ålder, civilstånd, födelseland, medborgarskapsland, in/utflyttningsland, boendelän, boendekommun samt tidpunkt för olika händelser. Uppgifter om födda redovisas efter egenskaper hos föräldrarna, t.ex. föräldrarnas civilstånd, ålder, födelseland. Viktiga redovisningsgrupper för hushållsstatistiken är hushållstyp och hushållsstorlek.

Officiell statistik redovisas på riks-, läns- eller kommunnivå. Utöver den officiella statistiken redovisas även vissa uppgifter för riksområden, kommungrupper, storstadsområden, landskap och distrikt/församlingar.

Regionala indelningar

Befolkningsstatistiken som avser förhållandena den 31 december 2015 redovisas enligt den indelning i administrativa områden som gäller från den 1 januari 2016. Befolkningsförändringarna under 2015 redovisas däremot enligt den regionala indelningen den 1 januari 2015.

Länder

Gällande födelseland avser Befolkningsstatistiken de förhållanden som gällde vid individens födelse. Gällande medborgarskap avses de länder som var existerande

självständig statsbildning under perioden. Per den 31 december 2015 redovisas de länder som som var existerande självständig statsbildning den 1 januari 2016.

1.1.5 Referenstider

Referenstidpunkten är den 31 december 2015 för all statistik som avser befolkningsuppgifter (antal personer efter kön, ålder, medborgarskap mm.). För statistik som rör demografiska händelser (födslar, dödsfall, flyttningar mm.) är referensperioden år 2015.

Statistik över asylsökande redovisas dels för nytilkomna asylsökande under 2015 och dels antalet asylsökande inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem den 31 december 2015.

1.2. Fullständighet

Befolkningsstatistiken redovisar uppgifter om folkmängden, demografiska händelser, asylsökande samt hushåll. Efter införande av folkbokföring på lägenhet har det skapats förutsättningar att öka fullständigheten i Befolkningsstatistiken. Statistiska centralbyrån kompletterar Befolkningsstatistiken genom att inkludera publicering av registerbaserad löpande hushållsstatistik.

För prognoser finns den närliggande statistiken Befolkningsframskrivningar som ger underlag för samhällsplaneringen. Demografiska beteenden som barnafödande, dödsfall och migration samt dess koppling till samhällsutvecklingen beskrivs inom Demografisk analys.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken som baseras på uppgifter från registret över totalbefolkningen har allmänt sett god kvalitet. Eftersom folkbokföringsuppgifter används utbrett i samhället så ökar chansen för att fel i uppgifterna hittas och rättas. Vissa myndigheter har enligt förordning skyldighet att återrapportera fel i folkbokföringen. Också personbevisen, som utfärdas av Skatteverket, kan ses som en viktig kontroll av tillförlitligheten i uppgifterna. Personbevisen beställs av den enskilde personen och visar vilka uppgifter som finns i folkbokföringen. Ett personbevis behövs t.ex. om man ska skaffa id-kort, ansöka om svenskt medborgarskap eller ansöka om skilsmässa. Varje år utfärdas flera miljoner personbevis.

Uppgifter ur folkbokföringen som används sällan i samhället kan antas ha något lägre tillförlitlighet än variabler som används frekvent av många myndigheter. Detta gäller t.ex. uppgifter om adopterade.

För RTB har kontrollundersökningar gjorts där man jämfört uppgifterna i RTB med Skatteverkets folkbokföringsdatabas och dessa visar på mycket små skillnader. Den senaste jämförelsen gjordes i februari 2011. Resultatet var att i RTB-systemet fanns 539 personer som enligt befolkningsregistret fortfarande var folkbokförda men som inte var det enligt Skatteverket. Åt andra hållet fanns 14 personer som fanns hos Skatteverket men inte i RTB-systemet. För de personer som var folkbokförda hos både RTB och Skatteverket var det bara 109 personer där folkbokföringsuppgifterna inte stämde. Detta betyder att innehållet i folkbokföringen och RTB överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i RTB.

Det största problemet inom tillförlitlighet för *individstatistiken* är övertäckningen. Övertäckning innebär att personer fortfarande är folkbokförda, trots att de inte längre borde vara det. För *hushållsstatistiken* är det istället undertäckningen som är ett av de största problemen. Undertäckning innebär att hushåll inte kan bildas i registret. För hushållsvariablerna, både för individer och hushåll, är också mätfel ett problem. Mer beskrivning av problematiken finns nedan i avsnittet 2.2.2 *Ramtäckning* och 2.2.3 *Mätning*.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Befolkningsstatistiken är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

2.2.2 Ramtäckning

Individstatistik

Rampopulation för Befolkningsstatistiken är Sveriges folkbokförda befolkning enligt SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) medan *målpopulationen* är personer som ska vara folkbokförda enligt de författningar som reglerar folkbokföringen. Det finns personer som borde vara folkbokförda men som inte är det (undertäckning) samt personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det (övertäckning), vilket leder till täckningsfel. Det är brister i rapportering av födselar, dödsfall, invandring och utvandring som resulterar i dessa täckningsfel. Några exakta mått på storleken av bristerna finns för närvarande inte.

Rampopulation för asylsökandestatistiken är registret över asylsökande som bygger på administrativa uppgifter från Migrationsverket. Målpopulationen för asylsökandestatistiken och den registerpopulation som används för statistikframställningen kan möjligen skilja sig åt. Den eventuella över- och undertäckningen beror i så fall på eftersläpningar i uppdateringarna av det administrativa registret.

Individstatistik - Undertäckning

Brister i rapporteringen av födselar och invandring resulterar i undertäckning. Födselar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara 0,1 procent av 0-åringarna.

Om en person invandrar till Sverige och personen enligt lagar och förordningar borde folkbokföras sig men inte gör det uppstår undertäckning. Uppskattningar som har gjorts tyder på en undertäckning på cirka 10 000 personer.

Invandrare blir registrerade som invandrade vid den tidpunkt då de folkbokförs. I vissa fall kan det gå en relativt lång tid mellan ankomsten till Sverige och folkbokföringstidpunkten. Vid inflyttning till Sverige genomgår personer med utomnordiskt medborgarskap i vissa fall en omfattande administrativ process innan beslut om uppehållstillstånd kan fattas. Detta gör att tiden mellan inresan till Sverige och registrering av inflyttningen kan bli lång. Under perioder med stor invandring tenderar de administrativa handläggningstiderna i varje enskilt fall att öka. Detta gäller särskilt personer som inte fått sin ansökan om uppehållstillstånd beviljad och som överklagar beslutet, vilket medför att det blir en avsevärd tidsskillnad mellan inresan och det slutliga beslutet.

För de invandrare som fick sina beslut om uppehållstillstånd under 1996 var mediantiden från det att ansökan registrerats fram till folkbokföring 21 veckor. Före ansökan finns polisens handläggningstid, om vars längd vi inte har någon uppgift. Uppgift om tidsskillnaden mellan invandring och registreringstidpunkt för nordiska invandrare saknas men den är kortare eftersom nordbor kan bosätta sig i Sverige utan uppehållstillstånd.

Individstatistik - Övertäckning

Brister i rapporteringen av dödsfall och utvandring resulterar i övertäckning. Dödsfall ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. Övertäckningen i observationsregistren med anledning av ej rapporterade dödsfall antas vara mindre 0,1 procent av de döda.

Utvandrare förorsakar övertäckning om utflyttning inte anmäls. Genomförda studier tyder på att folkbokföringen och därmed RTB innehåller ett betydande antal personer som inte längre bor i landet. Detta är förmodligen den allvarligaste kvalitetsbristen i såväl folkbokföringen som i RTB. De flesta av dem som flyttar ut ur landet har inget eget intresse av att anmäla utflyttning och en del gör det heller inte. Det kan till och med vara fördelaktigt att behålla sin folkbokföring i Sverige. Vid den kontroll som gjordes i samband med folk- och bostadsräkningen 1985 var övertäckningen ca 0,1 procent av hela befolkningen. Räknat på delpopulationen utländska medborgare var övertäckningen 1,0 procent för nordiska medborgare och 2,8 procent för övriga medborgarskap tillsammans.

Flera försök har gjorts för att skatta övertäckningen, bl.a. genom att jämföra dödsrisker för personer med svensk respektive utländsk bakgrund samt genom analys av bortfall och postreturer i olika undersökningar. I en studie från 1994 (Nilsson, *Brister i folkbokföringen*, PM, 1994) framförs hypotesen att övertäckningen bland utrikes födda kan vara så stor som 10 procent. Andra analyser från den tiden pekade på att omfattningen av övertäckningen kan ligga mellan 25 000–50 000 personer, vilket utgör 0,25–0,5 procent av hela befolkningen.

Ett försök till indirekt skattning av övertäckningen har gjorts i en studie publicerad 2002 (Qvist, *Täckningsproblem i Registret över totalbefolkningen RTB*. SCB, R&D Report1999:1). I studien analyseras invandrades dödlighet under perioden 1993–97 med intensitetsregression. Analysen visar att det finns en relativ underdödlighet bland personer födda utomlands jämfört med personer födda i Sverige. Denna relativa underdödlighet tolkas som en relativ övertäckning i RTB. Beräkningar visar att övertäckningen bland utomnordiska invandrare ligger i intervallet 25 000–50 000 personer, vilket motsvarar 4–8 procent av den utomnordiska befolkningen.

Under år 2004 har studier gjorts där man försökt att skatta storleken på övertäckningen med hjälp av registerstatistik. En preliminär beräkning pekade på en övertäckning på minst 35 000 personer.

Skatteverket har uppmärksammat problemet med folkbokföringsfelet i en rapport (Kartläggning av folkbokföringsfelet, rapport 2006:7). Där ger man förslag på åtgärder, t.ex. lagändring som möjliggör ett utökat samarbete mellan berörda myndigheter. Inom Skatteverket skulle kontrollen bli effektivare om folkbokföringen fick tillgång till skatteregistren.

I rapporten *Övertäckningen i Registret över totalbefolkningen* (SCB, Bakgrundsfakta, Befolknings- och välfärdsstatistik 2010:5) konstaterade man att övertäckningen i RTB inte minskat under 2000-talet utan tvärtom ökat. Rapporten kunde inte ge underlag för att mer precist bedöma storleken av övertäckningen.

I rapporten *Övertäckning i Registret över totalbefolkningen – en registerstudie* (SCB, Bakgrundsfakta, Befolknings- och välfärdsstatistik 2015:1) har SCB ytterligare analyserat övertäckningen och skapat en metod som med hjälp av registerdata för ett flertal år ger en uppskattning av övertäckningen. Metoden innebär att det först görs en avgränsning av personer som är tänkbara att ingå i övertäckningen, kallad Misstänkt övertäckning. För att sedan avgöra om en person ingår i övertäckningen eller i RTB-populationen används ett antal indikatorer. Indikationerna skapas från ett regelverk som kan bygga på registerdata från ett enskilt år eller från flera på varandra följande år. Till rapporten beräknades övertäckningen i RTB för åren 2000 – 2012. Skattningarna för år 2000, 2011 och 2012 är osäkrare än övriga år då indikatorer som baseras på observationer före och efter referensdatum saknades.

Tabell 1 Modellskattad övertäckning i RTB

År	Modellskattad övertäckning
2000	(35 241)
2001	39 096
2002	39 322
2003	39 973
2004	39 700
2005	42 179
2006	40 816
2007	40 864
2008	45 761
2009	55 591
2010	60 640
2011	(64 755)
2012	(73 355)

Totalt motsvarade den skattade övertäckningen cirka 0,8 procent av befolkningen år 2012. För personer födda i Sverige uppskattades övertäckningen vara 0,3 procent. För utrikes födda var övertäckningen större. För personer födda i nordan antas övertäckningen vara cirka 2 procent och för personer från övriga världen beräknades övertäckningen vara knappt 4 procent av befolkningen.

Under 2015 genomfördes ett arbete på SCB som bland annat avsåg att göra en aktuellare skattning av övertäckningen än det är möjligt med metoden ovan. En ny metod, baserat på tidigare övertäckningsprojekts resultat, togs fram för att skatta övertäckningen i RTB. Metoden bygger på att man med hjälp av logistisk regression skattar sannolikheten för att en person tillhör övertäckningen. Summan av dessa sannolikheter utgör därefter den skattade övertäckningen.

Till den regressionsberäknade övertäckningen adderades även en skattning av antalet personer som antas vara döda eller emigrerade vid mättidpunkten och en skattning av korttidsmigranter som var registrerade som nyligen invandrade vid mättidpunkten men som senare visar sig inte uppfylla tolv månaderskriteriet.

Totalt bedömdes övertäckningen i RTB vara knappt 70 000 personer den 31 december 2014.

Hushållsstatistik

Målpopulation för hushållsstatistiken är alla hushåll i Sverige. Endast hushåll med personer som får och bör vara folkbokförda i Sverige ingår. Ett hushåll utgörs av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet. Rampopulation är hushåll som bildas av personer folkbokförda i Sverige i samma fastighet och lägenhet.

Det finns hushåll i rampopulationen som inte tillhör målpopulationen (övertäckning) samt hushåll i målpopulationen som inte finns i rampopulationen (undertäckning). Täckningen av hushåll är delvis beroende av täckningen av individer i RTB, men också av kvaliteten i den information som används för att koppla samman individer till hushåll.

Hushållsstatistik - Undertäckning

Det finns flera orsaker till undertäckningen av hushåll. Personer boende i flerbostadshus som inte rapporterat in sitt lägenhetsnummer till Skatteverket har inte kunnat folkbokföras på lägenhet och därmed kan inte hushåll bildas. Brister i lägenhetsregistret som innebär att lägenheter saknas leder också till en undertäckning av hushåll eftersom personerna inte kunnat folkbokföras på lägenhet. Detta har vanligen fått en av två effekter, beroende på felets karaktär i lägenhetsregistret. Antingen har personerna istället blivit folkbokförda tillsammans med andra på samma fastighet och bildar ett alltför stort hushåll eller så saknas uppgift helt om hushållstillhörighet. I båda fallen saknas hushåll som borde finnas i rampopulationen. Maskinella kopplingar har i vissa fall gjorts för individer där individer saknade koppling till lägenhet. Se vidare under avsnitt 2.2.4. *Svarsbortfall*.

En undersökning som genomförts i syfte att utvärdera kvaliteten i hushållsvariablerna visar på att antalet hushåll underskattas med ca 380 000–435 000 i riket. Det finns regionala variationer, störst är underskattningen i Stor-Stockholm, ca 14 procent, och minst är den i små kommuner (ca 9 procent i kommuner med färre än 70 000 invånare). Det bör dock noteras att utvärderingsundersökningen avsåg *faktiskt* boende, vilket kan skilja sig från folkbokfört boende.

Hushåll som endast består av personer som utgör undertäckning i RTB kommer också att utgöra undertäckning. För denna typ av undertäckning finns idag ingen uppskattning av storleken på omfattningen.

Hushållsstatistik - Övertäckning

Övertäckningen bland hushåll utgörs huvudsakligen av hushåll som endast består av personer som utgör övertäckning i RTB och som ändå blivit folkbokförda på lägenhet. Det finns för närvarande ingen uppskattning av hur många hushåll det kan röra sig om, men troligtvis är omfattningen liten.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till RTB-registren hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistre-

ringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket.

Eftersom en stor del av rapporteringen till folkbokföringssystemet sköts av barnmorskor, vigsselförrättare, domstolar eller läkare där rapporteringen är en del av arbetsuppgifterna kan man rimligen anta att uppgifterna rapporteras med små mätfel.

Då rapporteringen sköts av individen själv, t.ex. vid flyttning, är mätfelen troligen mer omfattande. Detta visar sig inte minst vid den bristande rapporteringen av utvandring med övertäckning som följd.

Sedan tidigare har personer varit folkbokförda på en fastighet. Detta innebar att personer boende på en fastighet med endast en lägenhet kunde kopplas ihop med övriga personer folkbokförda på samma fastighet, och bilda bl.a. hushåll. Detta var dock inte möjligt för personer folkbokförda på en fastighet med mer än en lägenhet. Nu är folkbokföringen, för personer folkbokförda i en fastighet med mer än en lägenhet, kompletterad med personens lägenhetsnummer. Skatteverket har ansvarat för insamlingen av lägenhetsnumret. I denna insamling har i vissa fall felaktigheter uppstått. I de fall det angivna lägenhetsnumret inte finns på adressen kan inte en person kopplas ihop med lägenheten och alltså inte bilda ett hushåll. Har ett annat lägenhetsnummer än det egna angetts kommer man i statistiken att tillhöra ett annat hushåll än det faktiska.

Lägenhetsnumret ska numera anges i adressen vid flyttning till en lägenhet i flerbostadshus. Sannolikt kommer då en del av bristerna som uppstått i uppbyggnadsskedet minska med tiden

Under 2011 har Skatteverket fått in ca 96 000 anmälningar om felaktig folkbokföring. Anmälningar kan dels komma från andra myndigheter, men även från enskilda personer. Av anmälningarna tog man ut knappt 40 000 för fördjupad bosättningskontroll. Kontrollen resulterade i förändrad folkbokföring i 80 procent av fallen.

I samband med massutsändningar av brev som till exempel skattsedlar och röstkort kontrollerar folkbokföringen ibland adressuppgifterna på de försändelser som inte nått adressaten. Avsikten är att undersöka om flyttning anmäls i rätt tid eller anmäls över huvud taget samt att kontrollera om den faktiska bosättningen överensstämmer med den registrerade. I anslutning till utsändningen av blanketter till folk- och bostadsräkningarna 1975, 1980 och 1985 genomfördes också sådana kontroller. Kontrollundersökningarna visar att bristerna främst gäller rapportering av utvandring. En närmare redogörelse för resultatet av dessa kontroller finns bland annat i publikationen *Folkmängd del 1-2, 31 dec 1988* (SOS).

Uppgifterna om hushållstyp, hushållsstorlek och hushållsställning baseras på uppgifterna i RTB och de hushåll som kan skapas utifrån folkbokföringen på lägenhet. Kvaliteten på uppgifterna om hushållet beror i hög grad på hur väl folkbokföringen lyckas fånga hushållets sammansättning. Den kvalitetsundersökning som genomförts indikerar att antal hushåll med en och två personer underskattas med ca 10 procent, medan antal hushåll med fler än fem personer överskattas med 20-25 procent. Antal hushåll av typen ”Sammanboende utan barn” underskattas också med ca 10 procent. Regional variation förekommer. Notera dock att kvalitetsundersökningen avser *faktiskt* boende, vilket kan skilja sig från *folkbokfört* boende.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Förekomsten av objektsbortfall är obefintligt. För vissa personer saknas dock uppgifter för vissa variabler, s.k. partiellt bortfall. Mycket små bortfall finns i t.ex. födelse- och medborgarskap. För relationer som rör förälder-barn är täckningen bättre för inrikes födda än för utrikes födda. Detta beror på att barnet kan invandra ensamt eller om barnet invandrar i vuxen ålder så registreras inte föräldrarna.

För hushållsvariablerna i individstatistiken är bortfallet störst. För en del av de personer där det saknas hushållstillhörighet, dvs. där kopplingen till lägenhet saknas, har maskinella kopplingar gjorts. Rättningarna berör ca 60 000 personer, relativt sett med störst effekt i Norrtälje kommun. Efter att dessa rättningar genomförts saknar knappt 300 000 personer uppgift om hushållstillhörighet och därmed om hushållsvariablerna

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För Befolkningsstatistiken gäller att själva dataregistreringen sker vid de lokala skattekontoren. Då uppgifterna bereds, dataregistreras och bearbetas inom folkbokföringen genomförs både manuella och maskinella kontroller som kan ge upphov till rättelser och korrigeringar.

När uppgifterna sedan aviserats till SCB granskas de i de olika skeden av bearbetningar som görs innan de godkänns för inläggning i RTB:s slutliga observationsregister.

Det finns inga särskilda studier gjorda över eventuella bearbetningsfel i Befolkningsstatistiken och det finns heller inget som tyder på att eventuella fel påverkar statistiken mer än marginellt.

Kvaliteten i de nya uppgifterna om hushåll påverkas av kommunernas uppdatering av Lantmäteriets lägenhetsregister samt att folkbokföringen på bästa sätt speglar det faktiska boendet. Det senare påverkas bl.a. av fastighetsägares numrering av lägenheter, personers folkbokföring samt Skatteverkets arbete med folkbokföringen.

2.2.6 Modellantaganden

Framställningstid

Statistik från RTB framställs en månad efter aktuell referenstidpunkt. Det betyder att statistik per den 31 december framställs i början av februari. Att inte statistiken framställs snabbare beror på att man vill invänta sena aviseringar. En avvägning mellan aktualitet och täckning har lett till beslutet att ta fram statistiken med en månads eftersläpning.

Demografiska mått

Många av de demografiska mått som används bygger på modellantaganden som är allmänt vedertagna bland befolkningsstatistiker. Det rör sig bland annat om antaganden om risktider.

För utjämning av observerade dödrisker i åldrarna 95 år och däröver har de i livslängdstabellerna använda dödsriskerna beräknats genom en utjämningsmetod utarbetad vid SCB (Martinelle, S (1987): *A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality*, R&D Report, Statistics Sweden). Under 2012 gjordes en översyn av metoden vilket medförde vissa justeringar i hanteringen av dödsriskerna för de allra äldsta. Bland annat ändrades den övre åldersgränsen på riksnivå från 91 år till 95 år.

Giftermål och skilsmässor

Under 2015 gjordes en översyn av modellen att beräkna antalet giftermål och skilsmässor. Anledningen var att den modell som hittills har använts medförde en betydande underskattning av antalet giftermål och skilsmässor för personer folkbokförda i Sverige. Den gamla beräkningen av antalet giftermål och skilsmässor baserades på antalet folkbokförda kvinnor som gift eller skilt sig under perioden. Om giftermålet/skilsmässan avsåg ett enkönat förhållande summerades antalet personer som gift sig eller skilt sig under perioden. Därefter halverades summan för varje kön separat. Om kvoterna inte gav ett jämnt värde skedde en avrundning uppåt för varje kön separat.

Metoden medförde två problem;

- (i) Män som gifter/skiljer sig med/från en kvinna som ej är folkbokförd i Sverige ingick inte i statistiken över giftermål/skilsmässor,
- (ii) Summering av giftermål och skilsmässor per kommun skiljde sig från antalsuppgifterna per län och riket.

Från och med 2015 kommer därför en ny modell att användas. Denna modell innebär att SCB tar hänsyn till samtliga giftermål eller skilsmässor där minst en person var folkbokförd i Sverige i samband med giftermålet/skilsmässan. Vanligtvis är båda personerna i paret folkbokförda i Sverige men i vissa par är endast den ena personen folkbokförd i Sverige. Sju grupper kan identifieras:

1. Både mannen och kvinnan är folkbokförda i Sverige
2. Båda männen i ett enkönat par är folkbokförda i Sverige
3. Båda kvinnorna i ett enkönat par är folkbokförda i Sverige
4. Endast mannen i ett tvåkönat par är folkbokförd i Sverige
5. Endast kvinnan i ett tvåkönat par är folkbokförd i Sverige
6. Endast den ena mannen i ett enkönat par är folkbokförd i Sverige
7. Endast den ena kvinnan i ett enkönat par är folkbokförd i Sverige

Giftermål och skilsmässor i grupp 4 ingick överhuvudtaget inte i den modell som användes före 2015. I samband med metodförändringen reviderades även uppgifterna om antalet giftermål och skilsmässor för åren 2000 – 2014. För giftermålen innebar metodförändringen att antalet giftermål ökade med mellan 8 och 13 procent. För skilsmässorna medförde inte metodförändringen lika stor förändring. Antalet skilsmässor ökade med mellan 2 och 7 procent. Anledningen är att giftermål i högre utsträckning än skilsmässor sker över landsgränsen.

Medborgarskap/Medborgarskapsbyten

Många länder, däribland Sverige², tillåter en person att ha flera medborgarskap. I folkbokföringen på Skatteverket kan upp till tre medborgarskap registreras, men om ett av dem är svenskt är det endast det svenska medborgarskapet som registreras. I befolkningsstatistiken redovisas sedan länge endast ett medborgarskap per person. Det betyder att ett av medborgarskapen ska prioriteras. Detta sker i fyra steg:

1. Prioriteringslista
  - 1.1. Sverige
  - 1.2. EES-land
  - 1.3. Land utanför EES med vilket Sverige har Socialförsäkringskonvention
  - 1.4. Övriga länder.
2. Vid samma prioritet väljs landet med det äldsta medborgarskapet
3. Vid samma medborgarskapsdatum väljs landet med det äldsta rapporteringsdatumet från Skatteverket.
4. Vid samma rapporteringsdatum väljs länder i alfabetisk ordning

Att vissa personer har flera medborgarskap den dag de erhåller svenskt medborgarskap innebär att detta ”medborgarskapsbyte” registreras på två gamla medborgarskap. Det innebär att vissa ”medborgarskapsbytare” har redovisats två gånger i statistiken. Från 2015 använder SCB samma prioriteringsordning för statistiken över medborgarskapsbyten som för medborgarskap. Antalet medborgarskapsbytare är cirka 1 procent lägre än antalet medborgarskapsbyten. Det motsvarar mellan 200 och 600 personer åren 2005 – 2014.

Hushållstyp och hushållsställning

En person definieras som barn, *oavsett ålder*, då den ingår i ett hushåll tillsammans med minst en av sina föräldrar, om personen själv saknar barn i samma hushåll. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller ”Annan person” till någon i hushållet.

Med sambo avses personer som inte är gifta/registrerade partner men boende tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet med gemensamma barn bildas sambopar. För att bilda sambopar av personer *utan* gemensamma barn används en modell utifrån nedanstående kriterier:

- Personerna är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet
- Personerna är minst 18 år
- Personerna är av olika kön
- Ålderskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år
- Personerna är inte nära släkt
- Endast *ett* möjligt sambopar kan bildas inom hushållet

² Sedan 2001 är dubbla medborgarskap tillåtna för svenska medborgare.

Modellen medför att statistiken visar för få sambopar men även att felaktiga sambopar kan skapas. Den totala effekten är att antalet hushåll av typen "Sammanboende utan barn" underskattas med ca 10 procent.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått för slumpmässiga urvalsfel (vanligen 95-procentiga konfidensintervall) beräknas inte eftersom det är en totalräknad undersökning. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Officiell statistik per den 31 december redovisas årligen. Därutöver redovisas månadsvis preliminär Befolkningsstatistik med annan referenstidpunkt än 31 december på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0101.

Hushållsstatistiken publiceras till att börja med endast årsvis, men planeras bli mer frekvent med tiden.

3.2 Framställningstid

För Befolkningsstatistik gäller generellt att uppgifter kan redovisas ca 5–6 veckor efter mättidpunkten.

Årsstatistik i form av fasta tabeller och databaser redovisas på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0101 i mitten av februari året efter referensåret.

3.3 Punktlighet

Statistik för 2015 publicerades i enlighet med gällande publiceringsplaner. Aktuella publiceringsplaner för 2016 års statistik finns på SCB:s webbplats.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifterna i RTB-systemet levereras från det svenska folkbokföringssystemet och är därför beroende av de definitioner och regler som används där. Folkbokföringens innehåll har sedan år 1968, då RTB-systemet skapades, varit i stort sett oförändrat. Detta gäller även RTB-systemet som från starten förändrats i mycket liten omfattning. I dokumentationen för långtidsarkivering av RTB-registren kan man hitta de skillnader som trots allt finns i variabeluppsättning och variabelinnehåll. Nedan redovisas några av förändringar som påverkat Befolkningsstatistiken.

Assisterad befruktning

Från och med den 1 juli 2005 får assisterad befruktning med donerade spermier utföras i svensk sjukvård också beträffande en kvinna som är registrerad partner eller sambo med en annan kvinna. Partnern eller sambon ska – tillsammans med den befruktade kvinnan – anses som förälder till det barn som föds, förutsatt att hon har samtyckt till behandlingen och att det är sannolikt att barnet har avlats genom den. Föräldraskapet ska fastställas genom bekräftelse eller dom.

Civilstånd

Vid redovisning av befolkningen efter civilstånd fr.o.m årsskiftet 1998 inkluderas registrerade partnerskap och upplösta partnerskap i gruppen gifta resp. skilda.

Civilståndsändringar

Lagstiftningen om skilsmässor ändrades den 1 januari 1974. I korthet innebar förändringarna bland annat att hemskillnadsåret ersattes med en betänketid på sex månader. Om makarna inte har några barn under 16 år och båda är överens om skilsmässan behövs ingen betänketid. Den kraftiga ökningen av antalet skilsmässor under 1974 och 1975 måste ses mot denna bakgrund. År 1990 ändrades reglerna för änkepension. Många sammanboende ville då försäkra sig om rätten till änkepension, vilket ledde till en kraftig ökning av antalet gifta 1989.

Mellan den 1 januari 1995 och de 30 april 2009 har det varit möjligt att ingå partnerskap. Den 1 maj 2009 trädde en könsneutral äktenskapslag i kraft som upphävde partnerskapslagen. Sedan dess är det inte längre möjligt att ingå partnerskap i Sverige. Personer som är registrerade partners kan, om de vill, genom en anmälan till Skatteverket omvandla sitt partnerskap till äktenskap.

Folkbokföringens omorganisation

Den 1 juli 1991 övertog de lokala skattemyndigheterna (numera Skatteverket) ansvaret från pastorsämbetena för folkbokföringen på lokal nivå. Samtidigt med omorganisationen ersattes det gamla regelverket med en ny lagtext. Reglerna är ungefär desamma som gällde tidigare. En nyhet är emellertid att personer som är över 17 år och går på postgymnasial utbildning ska vara folkbokförda där de bor. Tidigare var det vanligt att dessa studerande var folkbokförda i föräldrahemmet. Den nya lagen har gradvis kommit att öka antalet flyttningar i åldrarna 19 till 24 år då studenterna i allt högre utsträckning har folkbokfört sig på studieorten. Folkökningen som redovisas efterföljande år kan för vissa kommuner delvis vara en effekt av den nya folkbokföringslagen.

Födda

Under 1973 ändrades aviseringarna av nyfödda till SCB. Tidigare angavs barnets ordningsnummer endast för barn födda i bestående äktenskap ingångna 1950 eller senare. Ordningsnumret avsåg makarnas samtliga gemensamma barn såväl levande födda som dödfödda. Från mitten av 1973 innehåller aviseringarna om födsel i stället det antal barn som modern oavsett civilstånd, tidigare fött, dels levande, dels dödfödda. Detta har av SCB räknats upp till att avse det nyfödda barnets ordningsnummer.

Den 1 juli 1979 ändrades medborgarskapslagstiftningen. Ändringen avser barn, vars far har utländskt medborgarskap och mor svenskt medborgarskap. Före den 1 juli 1979 blev dessa barn vid födseln utländska medborgare men blir numera svenska medborgare. Bestämmelsen att barn till svensk mor alltid blir svensk medborgare medför att barn vid födseln i större utsträckning än tidigare förvärvar dubbelt medborgarskap. Inom den svenska folkbokföringen registreras dock enbart det svenska medborgarskapet.

Begreppet född inom respektive utom äktenskapet har med utgången av 1976 utgått ur all lagstiftning.

Med dödfött barn avsågs fram till 1 juli 2008 nyfödd som avlidit efter utgången av tjugooåttonde havandeskapsveckan (eller, vid ovisshet om tiden, är minst 35 cm lång). Från och med 1 juli 2008 avses nyfödd som avlidit efter utgången av

tjugoandra havandeskapsveckan (eller, vid ovisshet om tiden, är minst 25 cm lång).

Till och med 1997 räknades nyfödda till asylsökande som födda i Sverige trots att föräldrarna inte var folkbokförda i Sverige. Detta förhållande ledde till att för höga fruktsamhetstal redovisats för kvinnor från några länder, främst från f.d. Jugoslavien. Från 1998 ingår bara födda barn i befolkningsstatistiken om modern eller fadern är folkbokförd.

Hushåll

Publiceringen av hushåll, per 31 december 2012, inom Befolkningsstatistiken är den första³. Statistiken är totalräknad och baseras helt på registeruppgifter, vilket har möjliggjorts tack vare uppbyggnaden av Lägenhetsregistret vid Lantmäteriet och att folkbokföringen har kompletterats med lägenhetsnummer, för personer boende i flerbostadshus. I statistiken används folkbokföringen för att skatta bostadshushåll.

Tidigare totalräknad hushållsstatistik finns i Folk- och Bostadsräkningarna (FoB), där den senaste avser år 1990. Även här publiceras bostadshushåll, men vid en jämförelse bör det beaktas att den nya statistiken baseras på registeruppgifter och den äldre på enkäter till hushåll. Dessutom finns det vissa skillnader i definitioner.

Livslängd

Utjämningsmetoden som används för att beräkna dödsriskerna som ligger till grund för beräkning av livslängdsstatistiken har justerats något inför 2012 års statistik.

Till och med 1986 baserades denna utjämning på Wittsteins formel. Eftersom Wittsteins metod visade sig överskatta dödsriskerna i de högsta åldrarna utarbetade Sten Martinelle på SCB en ny utjämningsmetod (Martinelle, S (1987): *A Generalized Perks Formula for Old Age Mortality*, R&D Report, Statistics Sweden). Jämförelse mellan Wittsteins och Martinelles metod redovisas i publikationen *Befolkningsförändringar del 3 åren 1987, 1988 och 1989*. Inför 2012 års statistik genomförde SCB en översyn av utjämningsmetoden för de äldsta åldrarna. SCB fann att Martinelles utjämningsmetod över tiden medförde en systematisk underskattning av dödsriskerna. Utjämningsmetoden tillfördes därför en dynamisk komponent som medför en anpassning till aktuell data.

Förändringen medför att de utjämnade dödsriskerna bättre anpassas till dödlighetsutvecklingen i riket än tidigare. Dessutom kommer de utjämnade dödsriskerna att användas från 95 års ålder istället för som tidigare vid 91 år. Den förväntade medellivslängden för 0-åringar påverkas marginellt av revideringen. För de högsta åldrarna blir förändringarna något större, men med förbättrad anpassning får måttet en förbättrad kvalitet.

Översynen inför 2012 års statistik medförde även en förändrad hantering av livslängdstabeller på regional nivå. Med Martinelles modell användes de utjämnade dödsriskerna på riksnivå för åldrarna 91 år och högre. Det innebär att eventuella regionala skillnader doldes. Med den nya utjämningsmetoden sker en regional anpassning på länsnivå. Genom att folkmängden i länen är betydligt

³ Under 2014 publicerades även hushållsstatistik avseende 2011-12-31.

mindre än folkmängden i riket ska de utjämnade dödsriskerna fortsättningsvis användas från 90 års ålder.

Vid beräkningen av livslängdstabeller på kommunnivå kommer de utjämnade dödsriskerna på länsnivå att användas då flertalet kommuner har liten befolkning. För storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö beslutades dock att utjämnningen ska ske på kommunnivå.

Reviderade livslängdstabeller på riksnivå enligt 2012 års metod publiceras för varje år för referensåren 2006–2012. Reviderade livslängdstabeller för 5-årsperioder, både på riksnivå och på regionalnivå, publiceras för referensåren 2002–2006 till och med 2008–2012.

Indelningsändringar för län, kommun och församling

Indelningsändringar för län, kommun och församling försvårar statistikens jämförbarhet över tid. Församlingsändringar förekommer oftare än kommun- och länsändringar. Se SCB:s webbplats för information om när och vilka ändringar som har genomförts, www.scb.se/regionalt.

Från 2016 sker inte folkbokföring på församling. I folkbokföringen ersätts därför församlingar av en ny regional indelning, *Distrikt*. Distriktsindelningen är stabil såtillvida att den inte kommer att ändras i framtiden. Totalt kommer det att finnas 2 523 distrikt vilket är drygt 1 000 fler än antalet församlingar 2015.

Inrikes flyttning

Före 1998 redovisades folkbokföringens år och vecka för registrering av flyttningen som flyttningstidpunkt. Från och med 1998 redovisas den faktiska flyttningdagen som flyttningstidpunkt om flyttningen har anmälts inom en vecka. Kommer en flyttninganmälan inte in i tid gäller den nya folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in till någon av de behöriga mottagarna.

Medborgarskapsbyten

Från 1974 redovisas byten till svenskt medborgarskap det år beslutet fattades.

Sedan 2001 är det möjligt för en svensk medborgare att ha ytterligare medborgarskap. I Befolkningsregistret finns dock endast uppgiften om det svenska medborgarskapet. Därmed har möjligheten att ha dubbelt medborgarskap inte påverkat jämförbarheten över tiden. För andra medborgarskap kan dock förändringar i listan över länder med vilka Sverige har Socialförsäkringskonvention medföra mindre konsekvenser i jämförbarheten över tid, se även medborgarskap i 2.2.6 *Modellantaganden*.

För 1998 och 1999 avses antalet medborgarskapsbyten. Det innebär att personer med dubbla medborgarskap som erhöll svenskt medborgarskap dubbelräknas. Det rör sig om mellan 200 och 300 personer.

Fram till mitten av 1940-talet avsåg medborgarskapsbyten antalet bifallna ansökningar vilket i många fall gällde hela familjer. Med ledning av relationen för åren 1946-1950 har antalet personer som erhållit svenskt medborgarskap åren 1941-1945 approximativt beräknats. För mer information, se publikationen *Befolkningsrörelsen 1941-1950* s. 55-56.

Partnerskap

Från 1995 till och med 2009 redovisades nyregistrerade partnerskap länsvis efter kön och ålder. För mer information se civilståndsåändringar ovan.

Summerad fruktsamhet

Sedan 2004 års Befolkningsstatistik beräknas summerad fruktsamhet på enskilda åldrar istället för som tidigare på femårsklasser.

Utländsk bakgrund

I Befolkningsstatistik för 2003 och senare redovisas utländsk bakgrund enligt definitionen att personen själv ska vara född utomlands eller om man är född i Sverige att båda föräldrarna ska vara födda utomlands. Tidigare redovisades man som en person med utländsk bakgrund om man själv var född utomlands eller om man var född i Sverige med minst en förälder född utomlands. Denna definitionsändring medförde att färre personer redovisas som personer med utländsk bakgrund än tidigare.

Utvandring

Varje år genomför Skatteverket kontroller av personer vars hemvist varit okänd under en längre tid. Hittar man inte personen blir han/hon till slut avförd från folkbokföringsregistret och registrerad som utvandrad till landet "obefintlig" (förkortas ofta OB).

Under 2010 gjorde Skatteverket särskilda insatser för att "städa upp" i folkbokföringsregistret. Detta ledde till att 4 170 personer registrerades som utvandrade till OB under 2010 vilket är ett stort antal. Normalt brukar antalet utvandringar till OB vara ca 500 personer under ett år (med undantag för 2008 då antalet utvandrade till OB var 1 892 personer). Även antalet utvandrade till okänt land var relativt högt under 2010 (2 401 personer).

Under hösten 2014 påbörjade Skatteverket en utredning av folkbokförda personer som saknar giltiga uppehållstillstånd och inrapporterade kontrolluppgifter de sista tre åren. Arbetet påbörjades i Region Skåne, Västra Götalandsregionen samt Uppsala och Stockholms län. I de fyra länen gjordes ett urval på cirka 8 000 personer och när utredningen var avslutad för hälften av dessa blev cirka 75 procent avregistrerade från folkbokföringsregistret. Då det i många fall inte var känt var dessa personer hade tagit vägen registrerades dessa som emigrerade till *Okänt land*. Utredningen som fortsatte med fler län under 2015, har medfört att utvandringen är fler än om utredningen inte hade genomförts. Under 2015 stod "destinationen" *Okänt land* för närmare 20 procent av utvandringarna. Vanligtvis brukar andelen *Okänt land* av det totala antalet emigranter ligga omkring 5 procent.

Ändrad redovisning

För åren 1991–1996 publicerades Befolkningsstatistiken i fyra olika delar (*Befolkningsstatistik del 1, 2, 3 och 4*). Mellan 1997 och 2003 publicerades Befolkningsstatistiken i tre delar (*Befolkningsstatistik del 1–2, 3 och 4*).

Mellan 2004 och 2009 publicerades statistiken i en publikation istället för tre delar (*Tabeller över Sveriges befolkning*). I *Tabeller över Sveriges befolkning 2004* finns en översättningslista mellan gamla och nya tabellnummer.

Mellan 2004 och 2008 publicerades Befolkningsstatistik även i publikationen *Beskrivning av Sveriges befolkning* som från och med 2008 planerades att släppas vartannat år. Inför produktionen av 2010 års statistik beslutades dock att publikationen ej längre ska tryckas. Statistiken publiceras därefter i artikelform på Befolkningsstatistikens webbsida på www.scb.se och uppdateras varje år.

Tabeller över Sveriges befolkning 2009 var den sista tryckta publikationen som gavs ut och publikationen har successivt ersatts med tabeller direkt på Befolkningsstatistikens webbsida och i Statistikdatabasen.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla redovisningsgrupper inom Befolkningsstatistiken är jämförbara. Befolkningsstatistiken baseras dock på de uppgifter som finns i Skatteverkets folkbokföringsregister. Regler för folkbokföring kan skilja sig åt mellan olika länder vilket i sin tur kan påverka jämförbarheten mellan olika länder. Ett exempel på svårigheter i den internationella jämförelsen avser migrationsstatistik. När en person flyttar från ett Sverige till Tyskland är det en utvandring i Sverige och en invandring i Tyskland. Om utvandrararen endast avser att stanna i Tyskland i nio månader ska detta inte registreras som en utvandring i Sverige. I Tyskland ska dock även invandringar som varar mellan sex och tolv månader registreras som en invandring.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Befolkningsstatistik används ofta som basinformation till andra undersökningar om individer. Registret över totalbefolkningen (RTB), som utgör basen för Befolkningsstatistiken, används ofta som urvalsram för både interna och externa individundersökningar. I de flesta fall kan uppgifterna om befolkningen samordnas med annan statistik.

Vid jämförelse med andra hushållsbaserade undersökningar kan det finnas skillnader i populationsavgränsningar, referenstider, definitioner av hushåll samt relationerna inom hushållet. Dessa definitionsskillnader påverkar skattningarnas nivå. Statistiska centralbyrån publicerar flera undersökningar med avsikt att beskriva hushåll såsom *Hushållens ekonomi* (HEK), *Hushållens utgifter* (HUT) och *Undersökningen av levnadsförhållanden* (ULF).

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Officiell Befolkningsstatistik presenteras i form av tabeller och diagram på SCB:s *webbplats* (www.scb.se/be0101) samt i *Statistikdatabasen* som också nås via webbplatsen. Statistiken kompletteras med kommenterande text på webbplatsen. För att peka på intressanta förändringar och andra företeelser i befolkningens storlek och sammansättning, publiceras *Statistiknyheter* av regional och rikstäckande art.

För information om preliminär statistik, se *Beskrivning av statistiken* (BaS) för *preliminär* Befolkningsstatistik, www.scb.se/be0101.

Svensk Befolkningsstatistik återfinns bland annat också i *Nordisk statistisk årsbok*, *Eurostats databas Statistics Database* och FN:s *Demographic yearbook*.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av tabeller, texter och diagram.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0101.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av befolkningsregistrets samtliga årgångar. Efter särskild prövning kan forskare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar. SCB utför även specialbearbetningar av statistik på uppdragsbasis. Se avsnitt 5.5 *Upplýsningstjänster* för kontaktinformation.

5.5 Upplýsningstjänster

För information om publicerad statistik:

Statistikservice: 08-506 948 01

SCB:s webbplats: www.scb.se/be0101

För information om beställning av statistik:

E-post: befolkning@scb.se